

پیسگه‌ی ل سهر ریتما ژینگه‌ی

گوهداری سمایی

جهێ هه‌یبه‌تیبی یه هندی باسی دیموکراسیوون و فیدرلبه‌ت و جفاکی مه‌ده‌نی و مافی ئافره‌تی و .. ده‌یه‌ته‌کرن، هندی ژێ مروف ژێ دویر بکه‌فیت، و ههر ل سهر قی ریتمی هندی باسی پافزکرن ژینگه‌هی ژێ ده‌یه‌ته‌کرن ئەم ههر خوه دبیین دناف گلیشی دا.

ئه‌گهر به‌رجاڤکین ره‌ش ژێ ل به‌رجاڤا نه‌که‌ین ئەم ده‌وره‌به‌رین خوب ره‌شی دبیین گلیش هند یه به‌ره‌لافه کو هه‌وجه‌ی ناکه‌ت چ ریبورتاژ ژ بو راستی یا باه‌تی به‌ینه به‌ره‌هه‌فکرن. ژیلی هندی کو گلیش ئیستاتیکا باژیری یا تیکدا‌ی و دیتنا چاڤا یا وه‌ر‌بادا‌ی، بیه‌نا وی ژێ ئەم یه‌ن گپژ کرین. راسته ل هنده‌ک جهان گلیش ده‌یه‌ته راکرن، یان ژێ هه‌وه‌کا پاقژیی ل به‌رجاڤکین کامیری (ئه‌گهر نه کامیرا فه‌شارتی بیت) ده‌یه‌ته ئەنجام دان، یان ژێ سمینار وه‌ند و شیره‌ت و به‌لاڤوک ده‌ینه به‌لاڤکرن، لی ئەم دبیین کو گلیش یه بوویه (امر واقع) هک و خو دجه دا دچکلیت و ل ههر دره‌کی هه‌وار دکه‌ت و دبیزیت (ئه‌ز هه‌مه و ل پێش چاڤین ته‌مه‌).)

زیده‌بوونا گلیشی:

کا چه‌وا ل مه‌زاختنا میزانیا گه‌له‌ک جهان دا به‌رده‌وام (عجز) هه‌یه، لی ل گلیشی مه‌ (مدور) یه هه‌ی، ئانکو گلیش ل سهر ئیک زیده دبیت. نه بارینا به‌فر و بارانی کو تیرا پاقژکرن عه‌ردی و شینبوونا گیا و ده‌رامه‌تی بکه‌ت و ب شیه‌یه‌کی سروشتی و ئوتوماتیکی جه‌ین مه‌ خوب خو پاقژ بن. به‌رده‌وام چاڤی مه‌ یه‌ ل ئیک و دوو کا ههر ئیک دێ چ مه‌زخیت دا یه‌ دی ژێ مه‌زخیت. ب قی ئاوا‌ی هه‌فکیشیه‌کا دیالیکتی ژ ئیکی بو یه‌ دی چه‌ دبیت. بی گومان هندی پتر مه‌زاختن چه‌ ببیت هه‌له‌به‌ت دێ گلیش ژێ زیده بیت.

کیمبوونا جه‌ی گلیشی و گلیشخانه‌یان چ بچووک یان مه‌زن یان ژێ ههر جه‌هک بو چ جوړه‌کی گلیشی بیت، ئەفه ژێ به‌ری مه‌ دده‌ته هندی کو سهر وژ نوی فه‌کولین ل سهر گلیشی به‌ینه چیکرن و فه‌خواندنه‌کا نوی بو به‌یه‌ته کرن.

ڤیرا نه‌گه‌هشتنا ده‌زگه‌هین په‌یوه‌ندیدار ب قی پرسه فه‌ دیاره کیشه‌یا گلیشی ژ هندی مه‌زنتره کو جه‌ی پووته‌پیدانی نه‌بیت، ئەگهر نه‌خوشیا کو ژێ چیدبیت بومه هه‌میانه، ئه‌رکه‌ک دکه‌فیه‌ته سهر ملی مه‌، مه‌ هه‌میای ژێ (ئه‌گهر نه‌بیه‌ته باره‌کی گران). گوته‌کا هوسا یا هه‌ی کو دبیزیت: ئەگهر ههر که‌سه‌کی به‌رده‌رگه‌هی مالاخو پاقژ بکه‌ت باژیر هه‌مو دێ پاقژ بیت.. ئەم ژێ به‌رده‌وام دبیزین ئەف تشته خه‌ما یه‌ دی یه.

ل کیشه گلیش هه‌یه؟

- ل ناف مالا و ل به‌ر ده‌ری مالا.
- ل کولانا و ل شه‌قاما.
- ل به‌ر ده‌ری دوکانا.
- ل به‌ر لیڤتین رویباری و ل سهر ریک و ریبارا.
- ل ناف ده‌شت و چیا و ل جه‌ین سه‌یرانچیا.
- ل ههر جه‌ی تو بیژی ل ویری گلیش ژێ یه‌ هه‌ی. ئانکو چ جه‌ ژ گلیشی خلاس نابن.

یا چاره؟

ئه‌گهر ئەز خه‌له‌ت نه‌بن نیزیکی ۳۵-۴۰ حزبان مه‌ یه‌ن هه‌ین کو جه‌ی دبیت تیرا دوو- سه‌ حکمه‌تا هه‌بن، ئەگهر هنده‌ک ژ وانان بینه حزبین پاراستنا ژینگه‌هی (نه‌ ژ به‌ر هندی مه‌ کیم سازگه‌ه ژبو قی مه‌به‌سه‌ستی هه‌نه). ههر چ نه‌بیت جار جارا دێ باسی ده‌رباره‌ی ژینگه‌هی که‌ن ل شوینا هندی کو هه‌موو خوه ب سیاسه‌تا ده‌ولیه‌هه‌ مژوول بکه‌ن، ب ره‌خ ههر پانزینخانه‌کی فه‌، سوتنگه‌هه‌ک ژێ بو گلیشی به‌یه‌ته ئافاکرن چونکو کارێ هه‌ردوکان ژێ یه‌ نیزیکه.

پشتی کو ئەو پیگیریا ب گرتدانا قواویشی ژلا یه‌ شوڤیران فه‌ هاتیه‌کرن، هه‌ق وه‌یه ئەف بریاره بو پاراستنا ژینگه‌هی ژێ به‌یه‌ته په‌ترومه‌کرن، چونکو وه‌سا دیاره ل به‌رامه‌ری هندی کو پاره ژ به‌ریکا مه‌ نه‌ ده‌رکه‌فن ئەم ئاماده‌ینه هنده‌ک پیگیریا بجه‌ بینین. مه‌ نه‌فیت هنده ل سهر پیساتی و گلیشی دریز بکه‌ین و دێ بیژین (هه‌لگرتنا گلیشی چیتره ژ تیکه‌فدانا وئ).